

РИТЪМЪТ НА ВРЕМЕТО.

НЕСТИНАРСТВО: ИНФОРМАЦИОННА КАРТА

доц. г-р Йорданка Захариева

Ритъмът на времето (Нестинарство: Информационна карта) : Науч.-докум. филм / Специализ. висше уч-ще по библиотекознание и информ. технол.; Продуцент, идея и концепция: проф. Стоян Денчев; Сценарий: Александра Куманова, Милен Куманов; Режисура: Александра Куманова, Андрей Алтъпармаков; Оператор: Стефан Алтъпармаков; Ред.: Никола Казански, Антон Даскалов; Консулт.: проф. Николай Цв. Кочев (София), проф. Мишел Виевиорка (Париж), проф. Франческа Бреси (Рим), проф. Елза Вилфрид (Фрайбург), проф. Николай Яръмов (София), о. Мариуш Полцин (София). – София : БУЛФИЛМ, 2008. – DVD.

В този 30-минутен научнодокументален филм всеки кадър е наситено символен. Той представя съвременен и при това – строго научно виждане към (не)познато за българите явление – нестинарството. Висок професионализъм, единомислие и съзвучно взаимодействие позволяват на творческия екип – проф. Стоян Денчев (идея, концепция и продуциране), проф. Александра Куманова и ст.н.с. Милен Куманов (сценарий), Александра Куманова и Андрей Алтъпармаков (режисьорство), Стефан Алтъпармаков (оператор) – да провиди и представи нещо уникално в (не)материалната ни културно-историческа съкровищница.

Факт е, че дори няма яснота за произхода на названието *нестинари*: на практика това е неусвоено от човешкото знание пространство. Затова семантичната трансмисия интуитивно се насочва към народната етимология: назовават се хора, *търсеци-свързващи се-докосващи се до* бродя на истината или пък хора – пазители на прохода към... извън-ритъма на времето.

Съдържателността на филма е висока: все пак става въпрос за информационна карта. Можеш да го гледаш сам, но като че ли е по-добре сред и със хора, защото така по-лесно се долавя интенцията за прегъване на човешкото времеусещане, виза се по-лесно в не-ритъма на вечността, по-лесно се осмисля онова единение, пронизващо преминаващо през разнообразни човешки материални, ритуални и ментални практики.

За някого езикът на филма ще бъде прекалено претенциозен, но той е напълно вместиращ се в съвременните изследователски парадигми и все по-често присъстващ в научния ни регистър. Всъщност „претенциозността“ изпълнява защитна магическа функция и е начин да се избегне профанизирането на явлението нестинарство, начин да се преодолее пандемичното артикулиране като бизнес шоуекзотика. Филмът е отлично подадено предизвикателство към етнологи, антрополози, социолози, музиколози... и едновременно с това той е апел за необходимостта от интердисциплинарни виждания, които предоставят повече възможности да се опознае явлението нестинарство.

Какво се запечатва най-силно в съзнанието на зрителя? За мен това е живият истински лик на една жена, излъчващ философски смирение на богата запълнена духовност тук, на материалната ни земя.

Сред силните страни на филма – а той има само такива – е автентичността. Тя е показана в човешките храмове, селища, землища, природа; в човешките лица, тела и крайници; в човешката младост и старост. Тя достига до автентичността на човешката духовност – чрез множествеността на интерпретациите ѝ, почти никога нямащи нищо общо с **онова**, което може само да се почувства, но не и да се изкаже посредством ограничаващите рамки на езика.

Орфизъм, дервиши, християнство... от Индия до Странджа планина... рамкирането е плъзгащо се, подвижно, смисловият фокус непрекъснато се изменя, като само маркира възможности. Информационната карта изпълнява предназначението си. Но освен това тя надминава очакванията: срещаш се с истинското, за което човек търси обяснения единствено и само във и чрез душата си.

Женското лице отново се появява в съзнанието. То носи отпечатъка на житейските тежки, които примиряват човека с негодите и които го отправят в менталните информационни полета: там той/тя открива ключа на портата, водеща към Плядите, към космическото съзнание, към единното инфополе. Това женско лице остава в съзнанието като водеща символика на загадката нестинарство, стоящо извън ритъма на времето.

